

Overzicht provinciale bestuursakkoorden m.b.t. bibliotheekwerk, leesvaardigheid, digitale geletterdheid en overige vaardigheden

Op 20 maart 2019 waren er verkiezingen voor Provinciale Staten. In vrijwel alle provincies zijn inmiddels nieuwe bestuurscolleges gevormd, met de daarbij behorende bestuursakkoorden. Hieronder volgt een overzicht van welke afspraken er per provincie zijn gemaakt die een relatie hebben met de bibliotheek, basisvaardigheden en andere aspecten waar de POI's mee te maken (kunnen) hebben vanuit hun provinciale rol. Erfgoed en cultureducatie zijn ook provinciale taken. In dit overzicht zijn de aandachtspunten vanuit de verschillende provincies van die thema's beperkt meegenomen.

Een aantal opvallende punten:

- Er wordt in de bestuursakkoorden weinig specifiek naar de POI's verwezen. In twee provincies worden POI's bij name genoemd (ProBiblio en ZB);
- Bibliotheken worden in zes bestuursakkoorden specifiek benoemd;
- Er is veel aandacht voor digitalisering, vooral in economische zin, maar er is weinig aandacht voor het ondersteunen van digitale vaardigheden van burgers;
- In Limburg, Zeeland en Friesland is veel aandacht voor provinciale identiteit, ook in de vorm van taal;
- Educatie is niet of nauwelijks een provinciaal thema, wel benoemen een aantal provincies specifiek de link tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
- Er is veel aandacht voor bereikbaarheid van voorzieningen. Bibliotheken worden daarbij niet specifiek genoemd.

Friesland

Taal raakt de identiteit van mensen. Voor een groot deel van de inwoners van Fryslân is dat het Fries. We willen dat het Fries veel zichtbaarder is in de openbare ruimte van Fryslân en dat het aantal personen dat Fries spreekt, leest en schrijft toeneemt. Ook streven we ernaar dat Friezen zich vrij voelen Fries te spreken bij een groot deel van de culturele activiteiten en instellingen, in de zorg, bedrijfsleven, overheid en rechterlijke macht en dat het Fries ook in de digitale wereld en de media een levende taal is. Er is een nieuwe Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2019 – 2023 (BFTK). Belangrijke onderdelen daarvan zijn het Taalplan Frysk, de herziening van het Kurrikulum Frysk en de provinciale rol als Taalskipper. Naast de BFTK zorgde ook LF2018 en daarbinnen Lân fan taal voor een nieuwe impuls voor het Fries in al zijn (cultuur)uitingen. Onder meer om te voldoen aan de afspraken in de BFTK geven we komende periode een stevige impuls aan onze inspanningen voor het Fries. We lobbyen om de inspectie voor het Fries naar de provincie toe te halen. We willen in ieder geval dat die inspectiemeer meekijkt en meedenkt om het Fries te verbeteren. We werken toe naar een kernteam van energieke Friese taaltrainers en aansprekende ambassadeurs/rolmodellen, die voorlopers zijn in het gebruik van moderne en interactieve lesmethoden. We streven ernaar dat alle scholen in 2030 in het Friese taalgebied ook Fries geven en werken met vernieuwde kerndoelen aan een doorgaande meertalige leerlijn.

We ondersteunen de ambitie van de Taalalliantie om Europees Kenniscentrum voor meertaligheid te worden. We spelen beter in op vragen uit het bedrijfsleven om medewerkers die het Fries beheersen. We gaan de meertaligheid van Fryslân meer gebruiken om Fryslân te verkopen aan de

wereld. Samen met de Staten komen we tot een kennisagenda voor de kennisinstututen die zich met het Fries bezighouden. We stimuleren culturele uitingen rondom identiteit, taal en meertaligheid. Bij de uitwerking van deze en andere plannen overleggen we met de organisaties uit het veld over de beste ideeën en eventueel betere voorstellen.

We juichen het gebruik van vernieuwende multimediale vormen in Friese media toe. Daarmee blijft het Fries bij de tijd. We onderzoeken de mogelijkheden om delen van ons beleid niet door onszelf of adviesbureaus, maar bijvoorbeeld via onderzoeksjournalistiek te laten evalueren, met harde garanties voor de onafhankelijkheid van de betreffende journalist(en). Het blijft voor ons van cruciaal belang dat Omrop Fryslân een sterke positie houdt.

Veel vraagstukken zijn zo ingewikkeld en integraal geworden dat ze niet meer door één overheid kunnen worden opgelost. Daarnaast verschuiven de rollen tussen overheden en de samenleving: veel zaken die voorheen vanzelfsprekend als 'des overheids' werden gezien, worden nu opgepakt door (verbanden van) burgers (soms leiden ervaringen ertoe dat taken ook weer terugkomen bij de overheid). We moeten ons als overheid opnieuw tot de rest van de maatschappij leren verhouden. Het gaat meer dan voorheen om samenwerken in plaats van afdwingen en samenwerken in meer opzichten, met meer (typen) partijen dan tot dusverre.

Voor die nieuwe vormen van samenwerking is bestuurlijke vernieuwing nodig, een andere omgang tussen overheid en maatschappij. Dat kan door die maatschappij het recht te geven om onze taken over te nemen en door aandacht te hebben voor maatschappelijke initiatieven en daarbij te zoeken naar gezamenlijke sturing en verantwoording. Het kan door inwoners te laten meekijken en meedenken met beleid en uitvoering dat nog in de maak is, of door hen veel meer digitaal te raadplegen. Het kan ook door als overheden onderling veel beter samen te werken, zodat burgers ons als één overheid ervaren.

Gedeputeerde – CDA

<https://www.fryslan.frl/document.php?m=16&fileid=61958&f=e15a34c81c78a60d98644008eca947ae&attachment=0>

Groningen

Kunst en cultuur zorgen voor ontspanning, voor prikkeling en het inspireert en verrast ons. Het geeft onze provincie een gezicht en maakt dat wij ons thuis voelen. Kunst en cultuur zijn essentieel en daarom willen wij het laten groeien en bloeien. Dat doen wij door samen met gemeenten en partners te investeren in erfgoed en in ons landschap. Investeren in erfgoed gaat over een belangrijk deel van het wezen van Groningen, maar ook over restaureren en herbesteden van prachtige gebouwen zodat ze weer een mooie rol midden in de samenleving krijgen. Investeren in onderhoud van regionale landschapskenmerken hoort daar ook bij. Natuurbeheerorganisaties en particulieren houden hier een nadrukkelijke rol in.

Met betrekking tot cultuur is die rol weggelegd voor de cultuurhuizen op de verschillende plekken in de provincie: daar komen de bibliotheek, educatie, verenigingsleven, cultuur, amateurkunst en vele andere sociale evenementen samen. De cultuursector staat al jarenlang op de nullijn, terwijl ondertussen de kosten als gevolg van de inflatie ook voor de cultuursector zijn gestegen. Het is noodzakelijk om een inhaalslag te maken en te investeren in professionalisering. Daarbij willen wij met cultuurinstellingen een 'fair practice code' (een kader om loon naar werk in de culturele en creatieve sector mogelijk te maken) vormgeven. Naar aanleiding van een gehouden evaluatie en ontwikkelingen in Noord-Nederland onderzoeken hoe wij de toekomst van de Kunstraad vormgeven.

De Groninger cultuurpijlers hebben zich bewezen. De komende periode willen wij hun rol verder uitbreiden en daarbij ook nadrukkelijker hun rol als cultuurpijler in de rest van de provincie versterken. De bereikbaarheid van cultuur is met name voor wat betreft cultuureducatie buiten de stad Groningen een probleem. Om die reden willen wij in de nieuwe cultuurnota aandacht voor uitvoerende cultuureducatie en zetten wij het project culturele mobiliteit voor. Wij investeren in het professionaliseren van de cultuursector: deze moet groeien en bloeien. Om iedereen hiervan te laten genieten, willen we bijzondere kleinschalige evenementen in de regio een kans geven om te bloeien.

Gedeputeerde – VVD

https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user_upload/Documenten/Downloads/Downloads_2019/Coalitieakkoord_GL_PvdA_CU_VVD_CDA_D66_2019-2023_Verbinden_Versterken_Vernieuwen.pdf

Drenthe

- Initiatieven vanuit de samenleving die leefbaarheid bevorderen, blijven we via de gemeenten ondersteunen met de regeling Vitaal Platteland.
- We stimuleren initiatieven die laaggeletterden beter leren lezen en schrijven.
- Als regenboogprovincie versterken we de inclusiviteit voor iedereen door extra inspanningen op het gebied van cultuur, sport en onderwijs.
- We blijven bijdragen aan een toegankelijke en toekomstbestendige bibliotheekfunctie.
- We zetten de Leefbaarheidsmonitor voort.

Samen met gemeenten, onderwijs en bedrijfsleven werken we aan oplossingen op de arbeidsmarkt. De inhoud van beroepen verandert. Dat vraagt om nieuwe vaardigheden van werknemers en onderwijs dat daar passend op inspelt. Waar werk verandert, zetten we de gevolgen samen met onderwijs en bedrijfsleven actief om in kansen. Een leven lang leren staat centraal.

Gedeputeerde – PvdA

<https://www.provincie.drenthe.nl/organisatie-bestuur/gedeputeerde-staten/collegeakkoord/>

Overijssel

We vinden het belangrijk dat in Overijssel iedereen mee doet en meetelt, een inclusieve samenleving. Dat we allemaal op onze eigen wijze bijdragen aan de samenleving. Dat we bereid zijn ons over verschillen heen te zetten door net die extra stap te zetten. Én door oog te hebben voor wat mensen met elkaar bindt, zoals cultuur, sport en beweging en taal.

Samen met onze culturele partners en PS gaan wij ons nieuwe provinciale cultuurbeleid 2021-2026 vormgeven. Daarbij vinden wij het belangrijk dat nadrukkelijk een koppeling wordt gemaakt met het DNA van Overijssel (regionale identiteit). Bijvoorbeeld de Hanze, ambachten, streekgebonden architectuur, streektaal, regionale (theater)producties, samenwerking kleine musea en kleinschalige evenementen. Om op die manier te zorgen voor herkenbaarheid voor de mensen. We gaan met zorg om met ons cultureel erfgoed. Ook het stimuleren van cultuureducatie, talentontwikkeling en de culturele basisinfrastructuur blijven belangrijke pijlers in ons cultuurbeleid.

We investeren in het vergroten van de leefbaarheid in heel Overijssel: de kleine kernen, dorpen en steden. De vraagstukken hierin verschillen en onze aanpak dus ook. In het stedelijk gebied doen we dit via het programma Stadsbeweging. Op het platteland stellen we samen met inwoners, (agrarische) ondernemers en maatschappelijke partners een actieplan “Leefbaar platteland” op. Met het netwerk Overijssel op Streek willen we de verbinding tussen stad en platteland versterken.

Gedeputeerde – CDA

<http://www.overijssel.nl/bestuur/gedeputeerde-staten/coalitieakkoord/>

Flevoland

De ambitie van de opgave Krachtige Samenleving is een goed opgeleide bevolking met perspectief op de arbeidsmarkt, die actief en sportief participeert in de samenleving met voldoende zorg in de nabijheid. We willen samen met onze partners bijdragen aan een gezonde, veilige en welvarende samenleving. Een inclusieve samenleving, waar inwoners zorg hebben voor elkaar. Via sport, positieve gezondheid, cultuur en erfgoed stimuleren we (sport) verenigingen en (zorg)instellingen verbinding in de samenleving te organiseren.

De Krachtige Samenleving raakt veel kerntaken van de provincie, maar is een domein dat vooral bij het Rijk en de gemeenten is belegd. De provincie kan hierbij faciliteren, verbinden en versterken vanuit de gedachte dat sociale, economische en fysieke omgeving hand in hand gaan. We nemen geen taken van andere overheden over en zullen hen zo nodig ook aanspreken op hun verantwoordelijkheid. De rol van de provincie voor Krachtige Samenleving is in eerste instantie aanvullend op die van de andere overheden.

Bij het begrip Krachtige samenleving denken we aan de volgende onderwerpen:

- Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- Gezonde en veerkrachtige Flevolandse, die langer fit en gezond blijven, en daarmee langer zelfredzaam.
- Een vitaal platteland en een gezonde leefomgeving, waarbij we in samenhang met andere activiteiten innovatieve initiatieven ontwikkelen en ondersteunen.

Gedeputeerde – PvdA

<https://www.flevoland.nl/getmedia/5021fcd8-fbc2-451f-859a-b7ff2f6cd9c5/Coalitieakkoord-2019-2023-dv.pdf>

Utrecht

Bibliotheken hebben een belangrijke functie in het bevorderen van participatie en het verminderen van laaggeletterdheid. Ook is het bij uitstek een plek voor ontmoeting. We willen de toegankelijkheid en maatschappelijke functie van bibliotheken daarom versterken.

In 2020 stellen we een sociale agenda vast om veerkracht, inclusiviteit, participatie en acceptatie van kwetsbare groepen te versterken en eenzaamheid, discriminatie en laaggeletterdheid te bestrijden. Nabijheid en toegankelijkheid van onderwijs en zorg zijn essentieel. In de sociale agenda maken we concreet verbinding met alle beleidsterreinen van de provincie.

Cultuureducatie breiden we uit naar het voortgezet onderwijs, met extra aandacht voor het vmbo. We versterken de samenwerking tussen cultuurhuizen en zorgen voor een gezonde infrastructuur, zodat kennis en expertise goed uitgewisseld worden.

We stellen structureel geld beschikbaar voor ons beleid om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren. We richten ons met name op het vmbo en mbo en sectoren die met tekorten te maken hebben, zoals techniek, zorg, onderwijs en ICT. We stimuleren samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheden, ook voor stages en leerwerkplekken.

Gedeputeerde – PvdA

<https://www.provincie-utrecht.nl/actueel/nieuwsberichten/nieuwsberichten/2019/mei/nieuwe-ambities-brengen-energie-provincie-utrecht/>

Gelderland

- Op basis van een evaluatie van de Gelderse aanpak laaggeletterdheid maken we in het voorjaar van 2020 een voorstel voor een vervolgaanpak laaggeletterdheid.
- Partners in de regio faciliteren we om te komen tot culturele maatwerk initiatieven, ook als het gaat om bibliotheekvoorzieningen voor zover het innovatie en experimenten betreft (geen exploitatie).

De digitalisering biedt veel kansen voor onze inwoners en bedrijven. Met allerlei nieuwe toepassingen en innovaties komen ook bedreigingen als 'phishing' van data en digitale fraude op ons af. Dit geldt ook voor de provinciale organisatie. We willen de digitale veiligheid samen met de inzet van het Rijk en onze kennispartners vergroten.

Op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt willen we, met name met het MBO, extra inzetten op zorg- en techniekpact, inclusiviteit en een 'leven lang leren'.

Gedeputeerde – CDA

<https://www.gelderland.nl/bestanden/Documenten/Gelderland/Nieuws%20en%20evenementen/Coalitieakkoord%20Samen%20voor%20Gelderland.pdf>

Noord-Holland

Cultuureducatie biedt jongeren zicht op onze culturele rijkdom, het laat hen cultuur beleven en hun talenten ontwikkelen. We zetten het matchingsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit voort, waarin we samenwerken met het Rijk. Hiervoor stellen we cofinanciering beschikbaar. Ook onderkennen we de waarde van bibliotheken en verhogen we onze bijdrage aan Probiblio, zodat we aansluiten bij de landelijke innovatieagenda.

Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is belangrijk voor onze economie en arbeidsparticipatie. Iedereen moet kunnen meedoen, ook mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. We stimuleren de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden, die plaatsvindt op campussen en in programma's zoals House of Skills.

Gedeputeerde – GroenLinks

https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2019/Juni_2019/Coalitie_Noord_Holland_Duurzaam_doorpakken

Zuid-Holland

Er zijn drie thema's die de verandering van onze economie aanjagen: energietransitie, circulair en digitalisering. Het vermogen om snel op deze ontwikkelingen in te spelen is bepalend voor onze concurrentiekracht. Dit vraagt om een versnelde transitie van de Zuid-Hollandse economie en om een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis. Wij streven naar passend werk voor iedereen. Wij denken daarbij aan alle niveaus. Van ongeschoold, mbo tot en met universitair. Daarnaast zijn een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving, internationale scholen en een goede beroepsbevolking belangrijke factoren voor ons vestigingsklimaat.

We ondersteunen cultuureducatie en bibliotheken, onder andere om kinderen met kunst en cultuur in aanraking te laten komen en laaggeletterdheid te bestrijden.

We willen immaterieel erfgoed zoals streektaal en -geschiedenis behouden.

Juist als we meer inwoners via participatie betrekken bij ons werk, is het van belang dat het politieke primaat voldoende ruimte krijgt en dat deelnemers van tevoren weten hoe hun inbreng wordt gewogen. We communiceren daarom op een begrijpelijk taalniveau met onze inwoners en maken onze genomen besluiten helder en concreet.

Digitalisering is een randvoorwaarde voor het goed functioneren van maatschappelijke processen en het ontwikkelen van beleidsterreinen. We zetten in op een open overheid. Bij dit alles worden veiligheid en privacy geborgd en waardevolle data beschermd. De ethiek van de digitalisering is daarbij een belangrijk vraagstuk.

Gedeputeerde – CU-SGP

<https://www.zuid-holland.nl/overons/coalitieakkoord-2019/>

Zeeland

Digitale agenda

Verzamelen van data en die omzetten in informatie, bijvoorbeeld om overheden en ondernemers te ondersteunen bij het maken van plannen, zijn twee aparte zaken. Momenteel is een kwartiermaker aan de slag om na te gaan hoe we beide zaken het beste kunnen organiseren. Bij dat onderzoek zijn onder andere ZB|Planbureau, University College Roosevelt (UCR) en Hogeschool Zeeland betrokken. Doel is te komen tot een sterke, onafhankelijke organisatie. Nog in 2019 wordt hierover een beslissing genomen.

Gedeputeerde – PvdA

https://www.zeeland.nl/sites/zi-zeeland/files/samen_verschil_maken_compleet_31-05.pdf

Noord-Brabant

Belangrijk voor het verstevigen van het 'blijfklimaat' zijn de lokale initiatieven waarin Brabanders samen werken aan oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen. In de afgelopen periode is door de provincie samen met partners een infrastructuur opgezet om de sociale veerkracht van lokale initiatieven aan te jagen, te ondersteunen en te versterken. Die netwerken

beginnen nu hun vruchten af te werpen. We blijven deze ontwikkelingen volgen vanuit onze rol als middenbestuur. Hierbij streven we ernaar dat initiatieven vooral van de grond komen op plekken waar een maatschappelijke uitdaging ligt. We hebben daarbij bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van de basisvaardigheden voor Brabanders op het gebied van onder meer digitalisering, taal en gezondheid. Ons programma Sociale Veerkracht loopt eind 2019 af. We ontwikkelen samen met onze partners, in het licht van de maatschappelijke transitie, een nieuwe visie op sociale veerkracht en leefbaarheid.

Gezondheidszorg is geen taak van de provincie. Wel is 50% van de gezondheidsbeleving afhankelijk van de omgevingsfactoren die we wel kunnen beïnvloeden. Daarom bewaken we dat de gezondheid van de Brabander wordt meegewogen in ons beleid en bij de uitvoering van onze taken. Want hoe gezonder je bent, hoe meer je jezelf kunt ontplooiën en hoe meer je mee kunt doen met de samenleving.

We stimuleren het leggen van verbindingen tussen (v)mbo, hbo en wo, zowel onderling als met de arbeidsmarkt. We willen daarnaast de kennis over digitalisering en robotisering bij Brabanders en het Brabantse bedrijfsleven vergroten.

Gedeputeerde – CDA

<https://viewer.wepublish.com/bestuursakkoord20192023-01?singlepage=true>

Limburg

Wij bieden extra ondersteuning voor de 150.000 laaggeletterden en 300.000 digibeten in Limburg samen met onder meer de Limburgse bibliotheken en gemeenten, werkgevers, het onderwijs, de kredietbank en zorgorganisaties. De inzet is op dit moment versnipperd. Wij willen toe naar één provinciaal convenant laaggeletterdheid met bijzondere aandacht voor de taalontwikkeling van het (jonge) kind én het inlopen van achterstanden bij volwassenen.

Wij stimuleren structurele maatregelen voor het versterken van 'euregionale vaardigheden' (onder andere buurtalen en euregionale stages) en '21st century skills' (zoals ondernemende en digitale vaardigheden) bij Limburgse kinderen.

Wij willen jongeren meer bewust maken en deelgenoot maken van de Limburgse omgeving en het Limburgse verleden. Bijvoorbeeld door het stimuleren van streektaal, onderwijs vanuit de Canon van Limburg en bezoeken aan bijzondere plekken uit het Limburgse verleden.

Wij stimuleren een integrale, gezamenlijke streektaalaanpak vanuit de streektaalorganisaties. Dialect kan ook een rol spelen op andere beleidsvelden, zoals eenzaamheid bij senioren.

Wij stimuleren 'gelijke kansen in het onderwijs' met meerjarige monitoring (onderwijs en arbeidsmarkt). Onderzoek moet ook leiden tot structurele en resultaatgerichte veranderingen in het Limburgse onderwijs. Daartoe evalueren wij de Educatieve Agenda Limburg. Daarbij hebben wij ook aandacht voor het terugdringen van het stijgende percentage voortijdig schoolverlaters en hoge percentage kinderen in speciaal onderwijs. Vanuit de lopende samenwerkingsprojecten willen wij komen tot één pact met alle Limburgse gemeenten, scholen en de Rijksoverheid in het kader van het nationale programma en de 'Gelijke Kansen Alliantie'.

Gedeputeerde – PVV



https://archieff13.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20190728154714/https://www.limburg.nl/public/pages/3920/collegeprogramma_2019-2023_vernieuwend_verbinden.pdf

Versie - augustus 2019

Auteur - Boudewijn van der Lecq